

Helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref:

Vår ref: 2013/855

Bergen 15.10.2013

Arkivnr. 400

Løpenr. 10894/2013

HØYRINGSSVAR

Innspill på høringsnotat "Endringer i bioteknologiloven og genteknologiloven" fra Havforskningsinstituttet.

Ad endring av navn:

Dette organets oppgave bør være å utrede spørsmål omkring bio- og genteknologi på et faglig grunnlag (biologisk, medisinsk, juridisk, etisk, samfunnsfaglig). Det er en utredningsoppgave ("assessment") der man ikke bør komme med altfor konkrete "råd" til de som skal gjøre forvaltningen ("management"). Det bør være et tydelig skille mellom "assessment" og "management". Spesielt bør dette være tilfelle der dette organet skal gjøre vurderinger omkring bærekraft, samfunnsnytte og etikk når det gjelder genmodifiserte organismer.

Bruk av begrepet "råd" er i denne sammenheng derfor litt uheldig. Et dekkende navn kunne være "Norsk utredningskomité for bio- og genteknologi", eller kortere noe slikt som "Bioetisk komité". Komité er et nøytralt begrep mht mandat og virksomhet, som dermed da må beskrives separat. Men som blir nevnt under så burde det være delt i to komiteer/grupper; en som forholdt seg til bioteknologiloven og en annen som forholdt seg til genteknologiloven.

Ad forskriftsregulering av organets virksomhet og sammensetning:

Havforskningsinstituttet mener at oppnevningsprosessen og sammensetningen av medlemmer til Bioteknologinemnda, med både personlig oppnevnte og med representanter fra diverse organisasjoner, har vært forvirrende, og at den nok har fungert som en blanding av et ekspertorgan og en lekmannsneemd. Som allerede nevnt så bør organets oppgave være å gjøre faglige utredninger som videre skal brukes i prosessen frem til det avgjøres politisk. I vårt demokratiske system er det politikerne som skal representere lekmannens syn. Synsing fra lekfolk hører ikke hjemme i utredningstrinnet i en slik prosess. At medlemmene er sterke fagpersoner vil også medføre at sekretariatet ikke får en for dominerende rolle i organet. Havforskningsinstituttet er derfor enig i at alle medlemmene bør utnevnes ut fra personlig faglig egnethet.

Saker innefor både bio- og genteknologi er i dag ofte kontroversielle. Man bør derfor være spesielt forsiktig og åpen om hvordan medlemmene velges ut. Utlysning for medlemmer bør gjøres så offentlig som mulig, der man spør etater, organisasjoner og enkeltpersoner om å sende inn forslag til medlemmer. Men man bør unngå at etater utnevner sine egne representanter, da en slik praksis lett vil kunne føre til at vurderinger/utredninger får et politisk tilsnitt. Havforskningsinstituttet er derfor enig i at prosessen for oppnevning, periode, sammensetning, oppgaver, og krav til åpenhet konkretiseres og reguleres i en forskrift.

Havforskningsinstituttet er enig i at organet bør ha en sammensetning av fagfolk som gjenspeiler dets virksomhet og oppgaver. Men det vil være viktig at det blant medlemmene finnes dyptgående kunnskap omkring bio- og genteknologi. Dette er fagfelter som er under rask utvikling (f.eks. syntetisk biologi) og det

vil være avgjørende at i hvert fall en del av medlemmene til enhver tid følger med i utviklingen og har førstehånds kunnskaper. Fagkunnskapen innfor bio- og genteknologi vil være utgangspunktet for diskusjonen og vurderingene innen etikk, jus og samfunnskunnskap. Hvis det foreligger feil forståelse av grunnlaget vil dette selvsagt forplante seg videre i prosessen.

Ettersom dette organet er ansvarlig for vurdering av de deler av konsekvensutredningene som kreves for godkjenning av utsetning av GMO som har med bærekraft, samfunnsnytte og etikk, så bør det blant medlemmene også finnes kunnskap og erfaring når det gjelder risikoanalyse.

Åpenhet er viktig når det gjelder et organ som skal utrede kontroversielle saker. Dermed bør møteagenda og referat være offentlig tilgjengelige. Likeledes bør eventuelle dissenser fra medlemmene komme tydelig fram, og medlemmene bør ha rett til å kreve anmerkninger i protokollene. Men selvsagt må dissenser og anmerkninger være faglig begrunnet.

Om selve møtene skal være åpne er et annet spørsmål. På slike møter bør det være diskusjon og meningsutveksling mellom fagfolk som ender med en konsensus eller konklusjon (som vil bli beskrevet i referatene). Det vil være diskusjon om til dels kompliserte og teknisk innviklede spørsmål som kan være lett å misforstå for de som ikke har grunnleggende kunnskaper. Videre er det et spørsmål om åpne møter vil legge en demper på en konstruktiv åpen debatt, der medlemmene lett kan føle at de også må ta hensyn til eksterne tilhørere.

Ad spørsmålet om ett eller to organer:

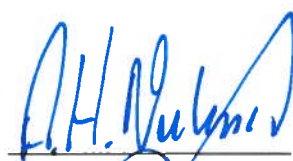
Selv om mye av den samme teknologien er felles, er utredninger i relasjon til Bioteknologiloven og Genteknologiloven ganske forskjellig. At alle medlemmene skal forholde seg til utredninger som relateres seg til begge lovene vil medføre en veldig stor arbeidsmengde.

Alt tyder på at det for eksempel vil bli en økt bruk av GMO når det gjelder matproduksjon og farmasøytisk industri. Hittil har søknader om slik bruk i hovedsak dreid seg om genmodifiserte planter, men man kan forvente at det i tiden framover også vil bli snakk om genmodifiserte dyr. Hvis dette organet skal utføre sin oppgave med utredning og risikovurdering angående etikk, bærekraft og samfunnsnytte når det gjelder søknader om bruk GMO på en grundig og fagmessig måte, vil dette trolig i seg selv være mer enn stor nok arbeidsmengde for et medlem. En løsning vil være å dele medlemmene inn i to komiteer/grupper, en som i hovedsak forholder seg til saker relatert til Genteknologiloven og en som i hovedsak forholder seg til saker relatert til Bioteknologiloven. Komiteene/gruppene kunne ha felles sekretariat og noen felles møter der overlappende saker ble diskutert.

Vennlig hilsen

Karin Kroon Boxaspen
Forskningsdirektør
Kyst og Akvakultur

Prof. Audun H. Nerland
Forskningssjef II

Bjørn Olav Kvamme
Forskningsgruppeleder
Sykdom og Smittespredning